

Har vi inte lärt oss någonting, Tegnell?

27 läkare, forskare och experter: Ansvarslöst att inte agera hårdare mot nya omikronvarianten

PUBLICERAD: 30 NOV 2021, 06.00

Detta är en debattartikel. Det är skribenten som står för åsikterna som förs fram i texten, inte Aftonbladet.

DEBATT

DEBATT. När det stora utbrottet av covid-19 ägde rum i Italien, sportlovet 2020, så gick svenska Folkhälsomyndigheten ut med rekommendationer som gick rakt emot försiktighetsprincipen.

Det var, sa man, [inte meningsfullt med screening på flygplatser](#), ens för inkommande flyg från norra Italien. "Det är ungefär som att leta efter en nål i en höstack", sa Anders Tegnell.

Resenärerna gick rakt ut från Arlanda, och in i taxibilar, som tog dem ut i samhället.

Därpå anmodades resenärerna, om symptomfria, att gå till arbetet och skolan. Det rådde skolplikt, och när företag skickade hem anställda Italienresenärer så sa Tegnell

att detta var "olyckligt", och att "det är väldigt viktigt att vi som samhälle kan stå enade".

Resultatet vet vi. Italienresenärerna blev, som Coronakommissionen konstaterat, sådden till det stora svenska covid-19-utbrottet, som den våren ledde till att vi under några veckor hade de högsta dödstalen i världen.

Våra grannländer, däremot, blev exempel på framgångsrik smittbekämpning.

Nu är vi där igen.

Vi vet ännu inte hur spritt, farligt eller känsligt för nuvarande vacciner den nya omikronvarianten är.

Men WHO gjorde under måndagen uttalandet att "den övergripande globala risken relaterad till den nya omikron-varianten bedöms som mycket hög".

De flesta länder i vår omgivning agerar också enligt försiktighetsprincipen.

- **Norska myndigheter anger följande:** Testplikt innan och vid ankomst för alla resande som varit i de aktuella länderna de senaste tio dygnen, oavsett vaccinstatus. Samt skyldighet att gå i karantän i tio dygn, de första tre dygnen på karantänhotell.
- **Finska myndigheter anger följande:** Staden Vantaa [Helsingfors flygplats] beordras omedelbart organisera covid-tester för samtliga passagerare som de senaste två veckorna befunnit sig i länder där omikron förekommit. Vantaa har redan meddelat att man omedelbart inleder obligatorisk testning och karantän för alla som anländer med anslutande flyg från södra Afrika.

Men på svenska **Folkhälsomyndighetens hemsida står detta:** "Alla resenärer som har vistats i [länderna i södra Afrika] någon gång under de senaste sju dagarna före ankomsten till Sverige uppmanas att testa sig för covid-19 så snart som möjligt efter inresa, helst samma dag, samt att ta ett nytt test efter fem dagar /.../ Dessa personer uppmanas även att stanna hemma i sju dagar efter ankomst till Sverige oavsett om man har symptom eller inte".

Inga kontroller på flygplatsen. Var och en tar sig hem för egen maskin, och "uppmanas att testa sig".

En passagerare som kom till Arlanda från Kapstaden via flyget till Amsterdam – där tio procent av passagerarna visade sig bära på viruset, en del på omikronvarianten – fick i **SVT frågan om de vid ankomsten till Sverige fick några instruktioner.** Svaret blev:

"Nej, jag vet inte om det är någon som tänkt på att vi är här. Det är ingen som har närmat sig oss med någon information i alla fall. Vi har förstått att vi ska sätta oss i karantän och avsluta den med ett test, men det är bara vad vi googlat fram."

Detta är inte i enlighet med vad som föreskrivs i Smittskyddslagens tredje kapitel, för samhällsfarlig sjukdom.

Om det visar sig att uppkomsten av omikronvarianten utgör en ny och farlig fas av pandemin så blir det i vårt land återigen taxichaufförerna på flygplatserna som får ta emot den första smällen, och sedan tar hem viruset till sina vänner och anhöriga.

Har vi inte lärt oss någonting?

FHM:s chef Karin **Tegmark Wisell** uppger att de "kommer förhålla sig till omikron på samma sätt som de gjort till tidigare varianter", och att "vi har en ödmjukhet inför svårigheten att stoppa viruset".

Medan Anders Tegnell meddelar att "när det väl har börjat röra sig mellan länder går det nog inte att få stopp på den".

Det låter som Tegnell i mars 2020: "Om du sätter en damm för en flod så kan du hålla igen floden till en viss nivå men så småningom får du ett jättestort flöde under en period. Det är bättre att du låter det sakta sippra igenom".

Och nu har vi fått vårt första bekräftade fall i Sverige med omikronvarianten. Har vi inte lärt oss vikten av att minimera den initiala insådden för att vinna tid, och minska riskerna för en eskalerande smittspridning?

Har vi inte lärt oss att mängd spelar roll, och åtgärder har betydelse.

Varför skulle vi annars ha mer än 15 000 döda i covid-19, och våra grannländer mellan ettusen och tretusen?

Det kommer att dröja ett par veckor innan vi vet om denna nya variant leder till allvarligare sjukdom än delta, om den sprids lättare och i hur stor utsträckning våra nuvarande vacciner biter på den.

Men tills dess måste svenska regeringen och Folkhälsomyndigheten agera som om vi är på väg in i en farligare fas av pandemin. Allt annat vore ansvarslöst.

För Vetenskapsforum covid-19:

Anders Jansson, överläkare i klinisk fysiologi, Danderyds sjukhus

Anders Vahlne, professor emeritus och fd chefsöverläkare i klinisk virologi, Karolinska institutet

Anders Wahlin, professor emeritus i hematologi, Umeå universitet

Andrew Ewing, professor i molekylärbiologi och kemi, Göteborgs universitet

Björn Olsen, professor i infektionssjukdomar, Uppsala universitet

Cecilia Söderberg-Nauclér, professor i medicinsk mikrobiell patogenens, Karolinska institutet

Claudia Hanson, associate professor, global public health, Karolinska institutet

Dag S Thelle, professor emeritus i epidemiologi, Universitetet i Oslo och Göteborgs universitet

Emil J Bergholtz, professor i teoretisk fysik, Stockholms universitet

Fredrik Elgh, överläkare och professor i virologi, Umeå universitet

Gunnar Klein, läkare och professor i e-hälsa, Örebro universitet

Gunnar Steineck, senior professor i klinisk cancerepidemiologi, Göteborgs universitet

Jakob Svensson, tekn dr, vetenskaplig dataanalys, Max Planck-institutet, Greifswald

Jan Lötvall, professor i klinisk allergologi, Göteborgs universitet

Jana Bergholtz, fil dr, europeisk patientföreträdare för sällsynta sjukdomar

Jens Stilhoff Sörensen, fil dr, docent, institutionen för globala studier, Göteborgs universitet

Jonas Frisén, professor i stamcellsforskning, Karolinska institutet

Leif Bjermer, professor i lungmedicin och allergologi, Lunds universitet

Lena Einhorn, med dr i virologi

Ola Stenqvist, docent i anesthesi- och intensivvård, Göteborgs universitet

Olle Isaksson, professor emeritus i endokrinologi, Göteborgs universitet

Sigurd Bergmann, professor emeritus, Norwegian University of Science and Technology

Stefan Einhorn, professor i molekylär onkologi, Karolinska institutet

Stefan Hanson, infektionsläkare, fil dr i internationell hälsa

Sture Eriksson, docent i geriatrik, Umeå universitet

Åke Gustafsson, med dr i virolog, tidigare chef för mikrobiologi och vårdhygien,

Region Gävleborg och Region Uppsala

Åke Lundkvist, professor i virologi, Uppsala universitet